

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

ATVEJO ANALİZİ - TAS® 2 Atsargos

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Copyright 2021, Istanbul University

ATVEJO ANALIZĖ - 2-asis TAS „Atsargos“

Ivadas

Pagrindinis kiekvieno ūkio subjekto tikslas – gauti kuo didesnį pelną iš savo veiklos, o šiam tikslui pasiekti dažniausiai naudojamos atsargos. Jos paprastai sudaro didžiąją dalį įmonės trumpalaikio turto ir gali apimti prekes, skirtas perparduoti, žaliavas ar medžiagas, pagamintą produkciją ar nebaigtą gamybą, taip pat įvairius kitus pirkimus, kurie bus naudojami gamybos procese.

Siekdami užtikrinti finansinėse ataskaitose pateikiamos informacijos tikslumą ir patikimumą, ūkio subjektai turi pasirinkti ir taikyti tokią atsargų apskaitos politiką, kuri tikrai ir teisingai atspindėtų jų finansinę būklę, rezultatus ir pinigų srautus. Bet koks atsargų apskaitos politikos ir metodų pasirinkimas turi būti pagrįstas poreikiu ūkio subjektui taikyti tinkamą apskaitos politiką ir sudaryti finansines ataskaitas, kurios išorės ir vidaus informacijos vartotojams teisingai, objektyviai ir tiksliai atspindėtų ūkio subjekto finansinę būklę ir veiklos rezultatus.

Šios atvejo analizės tikslas – padėti suprasti šiuos esminius reikalavimus ir taisyklės, reglamentuojančias atsargų apskaitą. Čia taip pat pateikiamos atsargų savikainos nustatymo ir pripažinimo sąnaudomis metodai, bei savikainos apskaičiavimo būdai.

Atvejo informacija

Įmonė "Laimingas šuo" parduoda specializuotą sveiką maistą šunims ir unikalaus dizaino dubenėlius šunų maistui. Įmonė šunų maisto (prekė A) savikainai apskaičiuoti taiko FIFO būdą, o dubenėlių (prekė B) taiko svertinio vidurkio savikainos būdą, nes pagal 2-ąjį TAS skirtingo pobūdžio ar naudojimo atsargoms gali būti taikomi skirtingi savikainos apskaičiavimo būdai.

Per atskaitinį laikotarpį įvyko šios su atsargomis susijusios operacijos:

Data	Operacija
20X0 m. gruodžio 1 d.	Pirkimas: A prekė – 10 vienetų 50 PV*. B prekė – 15 vienetų 20 PV. Abiejų prekių transportavimo išlaidos - 50 PV.
20X0 m. gruodžio 2 d.	Pardavimas: A prekė – 5 vienetai 65 PV. B prekė – 6 vienetai 30 PV.
20X0 m. gruodžio 10 d.	Pirkimas: A prekė – 8 vienetai 55 PV. B prekė – 10 vienetų 23 PV.
20X0 m. gruodžio 15 d.	Pardavimas: A prekė – 11 vienetų 65 PV. B prekė – 16 vienetų 30 PV.
20X0 m. gruodžio 31 d.	Apskaičiuota grynoji galimo realizavimo vertė: A prekė – vienetas 50 PV. B prekė – vienetas 30 PV.

Klausimai diskusijai

1. Apskaičiuokite atsargų įsigijimo savikainą ir pateikite paaiškinimą.
2. Apskaičiuokite pardavimo savikainą bei sudarykite abiejų prekių (A ir B) atsargų apskaitos korteles ir pateikite paaiškinimą.

* PV – piniginiai vienetai.

3. Nustatykite ir paaiškinkite, kokia verte atsargos bus parodytos finansinės būklės ataskaitoje.
4. Pateikite apskaitos įrašus, kurie bus daromi visoms operacijoms.

ATVEJO ANALIZĖS SPRENDIMAS - 2-asis TAS „Atsargos“

Klausimas Nr. 1

Analizuojant atsargų įsigijimo savikainą, turime žinoti, kad 2-ajame TAS "Atsargos" teigiama, jog atsargų savikainą sudaro pirkimo kaina, importo muitai ir kiti mokesčiai, taip pat transportavimo, draudimo ir kitos tiesiogiai su atsargų įsigijimu susijusios išlaidos.

Jei reikia, gali prireikti apskaičiuoti kiekvieno pirkimo prekių įsigijimo savikainą. Atvejo analizėje turime du pirkimus – gruodžio 1 d. ir gruodžio 10 d.

Prekę A ir prekę B buvo įsigyti 20X0 m. gruodžio 1 d. Transporto išlaidos (50 PV) didina abiejų prekių savikainą ir kadangi šios išlaidos yra bendros kelioms prekėms (A ir B), jas reikia paskirstyti.

Pirkimas gruodžio 1 d.

Prekės	Vnt.	Kaina, PV	Iš viso, PV	Prekių vertės dalis, %	Transporto lėšų paskirstymas, PV	Bendra prekių įsigijimo savikaina, PV	Vieno vieneto įsigijimo savikaina, PV
A	10	50,00	500,00	62,50 % (500 / 800 x 100)	31,25 (50,00 x 62.50 %)	531,25 (500,00 + 31,25)	53,13 (531,25 / 10)
B	15	20,00	300,00	37,50% (300 / 800 x 100)	18,75 (50,00 x 37,50 %)	318,75 (300,00 + 18,75)	21,25 (318,75 / 15)
Iš viso:			800,00	100 %	50,00	850,00	-

20X0 m. gruodžio mėn. 10 d. įsigijimo savikainos skaičiuoti nereikia, nes kitų išlaidų, tiesiogiai priskirtinų atsargų įsigijimui, nebuvo, o įsigijimo savikaina lygi pirkimo kainai.

Klausimas Nr. 2

Jei norime nustatyti pardavimo savikainą, pirmiausia turime žinoti šiuos pagrindinius 2-ojo TAS "Atsargos" punktus:

✓ naudojant FIFO būdą daroma prielaida, kad atsargos, kurios pagamintos arba įsigytos pirmosios, bus pirmosios ir nurašytos;

✓ taikant savikainos svartinio vidurkio būdą, kiekvieno straipsnio savikaina nustatoma pagal panašių straipsnių savikainos svartinį vidurkį laikotarpio pradžioje ir panašių straipsnių, įsigytų ar pagamintų per laikotarpį, savikainos svartinį vidurkį.

Antra, turime vadovautis įmonės A apskaitos politika, kuri pasirinko FIFO būdą A prekei ir svartinio vidurkio savikainos būdą B prekei. Tuomet turime užpildyti atsargų korteles atsižvelgdami į šiuos būdus.

Apskaičiavus kiekvienos prekės įsigijimo savikainą, galima užpildyti kiekvienos prekės atsargų korteles, kurios parodys pardavimo savikainą ir likutį pabaigoje.

A prekės kortelė

Data	Įrašas	Atsargų gavimas			Atsargų nurašymas			Likutis pabaigoje		
		Vnt.	Išlaidos, PV/vnt.	Iš viso išlaidų, PV	Vnt.	Išlaidos, PV/vnt.	Iš viso išlaidų, PV	Vnt.	Išlaidos, PV/vnt.	Iš viso išlaidų, PV
20X0 m. gruodžio 1 d.	Pirkimas	10	53,13	531,30				10	53,13	531,30
20X0 m. gruodžio 2 d.	Pardavimas				5	53,13	265,65	5	53,13	265,65
20X0 m. gruodžio 10 d.	Pirkimas	8	55,00	440,00				5	53,13	265,65
								8	55,00	440,00
20X0 m. gruodžio 15 d.	Pardavimas				5	53,13	265,65			
					6	55,00	330,00	2	55,00	110,00

Matyti, kad prekės A pirkimą sudaro du pirkimai (gruodžio 1 d. ir gruodžio 10 d.), todėl nurašant parduodamas prekes pirmiausia nurašomos anksčiausiai pirktos prekės (gruodžio 1 d.), o po to – suma iš naujesnio pirkimo (gruodžio 10 d.).

Todėl gruodžio 2 d. pardavimo atveju pardavimo savikaina yra 265,65 PV, o gruodžio 15 d. – 595,65 PV (265,65 + 330) iš dviejų skirtingų pirkimų.

B prekės kortelė

Data	Įrašas	Atsargų gavimas			Atsargų nurašymas			Likutis pabaigoje		
		Vnt.	Išlaidos, PV/vnt.	Iš viso išlaidų, PV	Vnt.	Išlaidos, PV/vnt.	Iš viso išlaidų, PV	Vnt.	Išlaidos, PV/vnt.	Iš viso išlaidų, PV
20X0 m. gruodžio 1 d.	Pirkimas	15	21,25	318,75				15	21,25	318,75
20X0 m. gruodžio 2 d.	Pardavimas				6	21,25	127,50	9	21,25	191,25
20X0 m. gruodžio 10 d.	Pirkimas	10	23,00	230,00				19	22,17	421,25
20X0 m. gruodžio 15 d.	Pardavimas				16	22,17	354,74	3	22,17	66,51

Matyti, kad B prekės atveju, po antrojo pirkimo gruodžio 10 d., perskaičiavome vieneto savikainą pagal šią formulę: $(9 \text{ vnt.} \times 21,25 \text{ PV likutis pabaigoje} + 10 \text{ vnt.} \times 23,00 \text{ PV antrasis pirkimas}) / 19 \text{ vnt.} = 22,17 \text{ PV}$.

Pardavimo savikaina gruodžio 2 d. yra 127,50 PV, kuri apskaičiuota pagal gruodžio 1 d. pirkimo savikainą, tačiau pardavimo savikaina gruodžio 15 d. yra 354,74 PV, kuri buvo apskaičiuota pagal savikainos svertinį vidurkį 22,17 PV už vieną B prekės atveju.

20X0 m. gruodžio 2 d. parduotų prekių (A ir B) bendra savikaina yra 393,15 PV (265,65 + 127,50), o 20X0 m. gruodžio 15 d. – 950,39 PV (265,65 + 330,00 + 354,74).

Klausimas Nr. 3

Pagal 2-ąją TAS "Atsargos" finansinės būklės ataskaitoje atsargos pateikiamos mažesne verte, lyginant įsigijimo savikainą arba grynąją galimo realizavimo vertę.

Atsargos (prekės A ir B) yra skirtingos, todėl kiekvieną jų turime įvertinti atskirai, priklausomai nuo to, kuri vertė yra mažesnė. Pagal įmonės atliktą vertinimą buvo nustatyta grynoji galimo realizavimo vertė ir ji buvo palyginta su įsigijimo savikaina.

Atsargų vertinimas

Atsargos	Įsigijimo savikaina, PV	Grynoji galimo realizavimo vertė, PV	Mažiausia vertė, PV
A	110,00 (2 x 50,00)	100,00 (2 x 50,00)	100,00 (grynoji galimo realizavimo vertė)
B	66,51 (3 x 22,17)	90,00 (3 x 30,00)	66,51 (įsigijimo savikaina)

Mažesnė A prekės vertė yra jo grynoji galimo realizavimo vertė – 100 PV, B prekės – įsigijimo savikaina – 66,51 PV.

Todėl, norint finansinės būklės ataskaitoje parodyti prekės A grynąją galimo realizavimo vertę, būtina užregistruoti atsargų vertės sumažėjimą 10 PV (110 – 100 PV).

Klausimas Nr. 4

Apskaičiavus įsigijimo savikainą ir užpildžius atsargų apskaitos korteles, apskaitoje galima atlikti atitinkamus įrašus.

Data	Sandoriai	Įrašas
20X0 m. gruodžio 1 d.	Pirkimas: A prekė – 10 vienetų 50 PV. B prekė – 15 vienetų 20 PV. Abiejų prekių transportavimo išlaidos – 50 PV.	D Atsargos 850,00 PV K Pinigai 850,00 PV (10 x 50,00 + 15 x 20,00 + 50,00)
20X0 m. gruodžio 2 d.	Pardavimas: A prekė – 5 vienetai 65 PV. B prekė – 6 vienetai 30 PV.	D Gautinos sumos 505,00 PV K Pajamos 505,00 PV (5 x 65,00 + 6 x 30,00) D Pardavimo sąnaudos 393,15 PV K Atsargos 393,15 PV (265,65 + 127,50)
20X0 m. gruodžio 10 d.	Pirkimas: A prekė – 8 vienetai 55 PV. B prekė – 10 vienetų 23 PV.	D Atsargos 670,00 PV K Pinigai 670,00 PV (8 x 55,00 + 10 x 32,00)
20X0 m. gruodžio 15 d.	Pardavimas: A prekė – 11 vienetų 65 PV. B prekė – 16 vienetų 30 PV.	D Gautinos sumos 1195,00 PV K Pajamos 1195,00 PV (11 x 65,00 + 16 x 30,00) D Pardavimo sąnaudos 950,39 PV K Atsargos 950,39 PV (265,65 + 330,00 + 354,74)
20X0 m. gruodžio 31 d.	Apskaičiuota grynoji galimo realizavimo vertė: A prekė – vienetas 50 PV. B prekė – vienetas 30 PV.	D Sąnaudos 10,00 PV K Atsargų vertės sumažėjimas 10,00 PV (Prekė A 110,00 - 100,00)

Finansinės būklės ataskaitoje pateiktų atsargų vertė yra 166,51 PV (A prekė 100,00 PV + B prekė 66,51 PV).